ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

VII. ULUSAL FRANKOFONİ KONGRESİ

BİLDİRİLER

19-21 MAYIS 2011

ADANA

Bildiri Kitabı Editörleri

Prof.Dr. A.Necmi YAŞAR

Öğr. Gör. Dr. Mustafa MAVAŞOĞLU

Düzenleme Kurulu

Prof.Dr. A.Necmi YAŞAR

Yrd. Doç.Dr. Nuran ASLAN

Yrd. Doç.Dr. Mediha ÖZATEŞ

Öğr. Gör. Dr. Hélène ÇAN

Öğr. Gör. Dr. Umut Hür YAŞAR

Öğr. Gör. Dr. Mustafa MAVAŞOĞLU

Öğr. Gör. Volkan KOÇKAR

Öğr. Gör. Hasan BİRKÖLGE

Arş. Gör. Bircan GÜRKAL

Kongre Sekretaryası

Öğr. Gör. Dr. Mustafa MAVAŞOĞLU

Arş. Gör. Bircan GÜRKAL

©2011

http://egitim.cu.edu.tr/frankofoni2011

Marcel Proust'ta Combray ve İstemsiz Hatıralar
Emel ÖZKAYA.....358

Murmures à Beyoğlu'ndan *Beyoğlu'nda Fısıltılar*'a Yazım ve Çeviri Süreçleri
Nedret ÖZTOKAT.....372

Samih Rifat'ın *Gizli Başyapıt*'ı: Bir Çeviri Mirası
Sündüz ÖZTÜRK KASAR.....382

Teknik Metin Çevirisi ve Çevirmeni Üzerine
Tilda SAYDI.....394

Annie Ernaux'nun *Bir Kadın* Adlı Romanında Anne İmgesi
Esma SÖNMEZ.....405

Çeviribilimde Eşdeğerlilik Sorunları Üzerine
Sevim SÖNMEZ.....412

Yabancı Dil Öğretiminde Oluşturmacı / Yapılandırmacı Yaklaşım
Esmeray ÜNAL.....423

Michel Tournier'nin *Célébrations* (Kutsamalar) Adlı Denemelerinde Yaşam ve Yazın
Mükremin YAMAN.....433

TST-ID Avrupa Projesi Ve Fransızca Öğretimi
Yaprak Türkan YÜCELSİN TAŞ.....445

TST-ID AVRUPA PROJESI VE FRANSIZCA ÖGRETIMI

Dr. Yaprak Türkan YÜCELSİN TAŞ

Marmara Üniversitesi

Özet

TST-ID, yaşam boyu dil öğretimi ve eğitimi için "programme transversal-langues/dillerarası program" çerçevesinde söz konusu yabancı dili ve kültürünü birlikte öğretmeyi hedefleyen bir Avrupa projesidir. "Kültür ve dil öğretiminde dil ve ses teknolojileri ile kültürlerarası iletişimi geliştirmek" adlı bu projenin amaçlarından biri, dillerin ve kültürlerinin öğretimi için elektronik ortamda öğretim yöntemleri oluşturmak, diğeri ise, yabancı dil öğrenmek isteyenleri teknolojik donanım aracılığı ile kendi kendine öğrenmeye duyarlı kılmak, böylece de kültür ve dil öğretiminde kişinin tek başına öğrenme edimine katkıda bulunmaktır. Dört temel dil becerisini ve kültürel özellikleri kazandırmayı hedefleyen bu proje, internet ortamında, gerçek ve doğal iletişim durumlarında kendi kendine öğrenme olanağı sağlayan etkin bir mültimedya eğitim programıdır. Bu proje, Slovakya, Romanya, Türkiye, Belçika ve Hollanda olmak üzere 5 ülke tarafından yürütülmüş ve 9 modülden oluşmuştur. Oluşturulan modüller Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde bulunan ve iletişimsel açıdan başlangıç seviyesi olan A1-A2 düzeylerine uygun olarak hazırlanmıştır. Karşılaştırmalı bir yaklaşıma dayanarak hazırlanan modüller, Türkçe-Fransızca, Fransızca-Türkçe, Romence-Hollandaca, Hollandaca-Romence, Slovakça-Hollandaca, Hollandaca-Slovakça, Hollandaca-Fransızca, Fransızca-Hollandaca ve Türkçe-Hollandaca olmak üzere bir kaynak, bir de erek dilden oluşur. Bu çalışmamızda, Türkçe-Fransızca modülünden yola çıkarak Fransızca'nın yabancı dil olarak öğretimi üzerinde duracağız.

Anahtar sözcükler: Proje, yabancı dil olarak Fransızca öğretimi, dil becerileri, dil-kültür öğretimi, kendi kendine öğrenme, yaşam boyu öğrenme, teknoloji, mültimedya.

TST-ID, yaşam boyu dil öğretimi ve eğitimi için "programme transversal-langues/dillerarası program" çerçevesinde söz konusu yabancı dili ve kültürünü birlikte öğretmeyi hedefleyen bir Avrupa projesidir. "Kültür ve dil öğretiminde dil ve ses teknolojileri ile kültürlerarası iletişimi geliştirmek" adlı bu projenin amaçlarından biri, dillerin ve kültürlerinin öğretimi için elektronik ortamda öğretim yöntemleri oluşturmak, diğeri ise, yabancı dil öğrenmek isteyenleri teknolojik donanım aracılığı ile kendi kendine öğrenmeye duyarlı kılmaktır. Böylece, kültür ve dil öğretiminde birey tek başına öğrenme edimini gerçekleştirebilmektedir. Dört temel dil becerisini ve kültürel özellikleri kazandırmayı hedefleyen bu proje, internet ortamında, gerçek ve doğal iletişim durumlarında kendi kendine öğrenme olanağı sağlayan etkin bir mültimedya eğitim

programıdır. Bu proje, Slovakya (Université de Komenského Bratislave Faculté de Philosophie), Romanya (Université de Bucareste), Türkiye (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi ve Fransızca Öğretmenleri Derneği), Belçika (Université de Hasselt, Brainlane ve Faculté Polytechnique de Mons) ve Hollanda olmak üzere beş ülkeden yedi katılımcı kuruluş tarafından yürütülmüştür. Avrupa Birliği tarafından az bilinen diller olarak nitelendirilen diller arasında yer alan Slovakça, Romence, Türkçe ve Hollandaca öğretimi ele alınmıştır. Söz konusu mültimedya eğitim programı 9 modülden oluşmaktadır. Oluşturulan modüller Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde bulunan ve iletişimsel açıdan başlangıç seviyesi olarak adlandırılan A1 ve A2[1] düzeylerine uygun olarak hazırlanmıştır. Karşılaştırmalı bir yaklaşıma dayanarak hazırlanan modüller, Türkçe-Fransızca, Fransızca-Türkçe, Romence-Hollandaca, Hollandaca-Romence, Slovakça-Hollandaca, Hollandaca-Slovakça, Hollandaca-Fransızca, Fransızca-Hollandaca ve Türkçe-Hollandaca olmak üzere bir kaynak, bir de erek dilden oluşur. Bu çalışma, A1 ve A2 olmak üzere iki seviyeden, her seviye dört bloktan, her blok ta sekiz üniteden oluşmakta ve toplam 64 ünite bulunmaktadır. Bu çalışmamızda, Türkçe-Fransızca modülünden yola çıkarak yabancı dil olarak Fransızca öğretimini ele alacağız.

Avrupa Birliği ve *Avrupa Ortak Başvuru Metni*'nin amaçları arasında, ülkelerarası hareketlilik, eğitim kurumları arasında işbirliği, öğrenci, öğretmen değişimi, kültürel çeşitliliğe saygı, Avrupa dillerinin öğretilmesi ve her bireyin en az iki dil öğrenmesi, ortak dil yeterliliklerinin saptanması, dil öğretim programları geliştirme, dil öğrenimini belgelendirme, kendi kendine dil öğrenmeyi planlama gibi belli başlı konular yer almaktadır. Ayrıca, dil öğrenmenin yaşam boyu süren bir süreç olması, yabancı dil eğitimi ile ilgili çalışmaların önemini arttırmaktadır.

Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen hayat boyu öğrenme programı (LLP) "(...) topluluğu ileri bir bilgi toplumu haline getirmek, daha çok ve daha iyi iş imkânı yaratmak, sosyal bütünlüğü geliştirmek; çevrenin gelecek kuşaklar için daha iyi korunmasını sağlamak; özellikle de dünyada bir kalite referansına dönüşmelerini temin etmek amacıyla topluluk içindeki eğitim ve öğretim sistemleri arasında karşılıklı değişim, işbirliği ve hareketliliği güçlendirmek"[2] gibi çeşitli amaçlara sahiptir.

Bu amaçlar doğrultusunda oluşturulmuş olan TST-ID, yaşam boyu dil öğretimi ve eğitimi için "dillerarası program" çerçevesinde dil ve kültür öğretmeyi hedefleyen bir Avrupa projesidir. "Kültür ve dil öğretiminde dil ve ses teknolojileriyle kültürlerarası diyaloğu

[1] Bk. Cadre européen commun de référence, Conseil de l'Europe, Clé International, Paris, 2000, ss.24-25.
[2] http://www.ua.gov.tr

geliştirmek" adlı bu proje, Avrupa Birliği tarafından az bilinen diller olarak belirlenen Slovakça, Romence, Türkçe ve Hollandaca gibi dillerin ve kültürlerinin öğretimi için elektronik ortamda öğretim yöntemleri oluşturmayı amaçlar. Uzaktan eğitime uygun, yenilikçi ve teknolojik donanıma sahip bu proje, yabancı dil öğretimini karşılaştırmalı bir yaklaşım çerçevesinde ele almıştır. Proje katılımcıları, 2008'den 2011'e kadar dil ve sesle ilgili en son teknolojileri kullanarak karşılıklı etkileşim içerisinde çalışmışlardır. İki sene boyunca yoğun çalışmalar sonucunda oluşturulan modüller, bireysel öğrenme sonuçlarını takip etme ve yardım almadan yazılı-sözlü geri dönüt alma olanağı da sağlar. Bununla birlikte, iyi görmeyenler ve disleksi gibi okuma zorluğu olanlar için farklı olanaklar sunulmaktadır.

Projedeki dil ve kültür öğretim modülleri, elektronik ortamda hazırlanmış olan Lingu@com-Lingu@tor eğitim-öğretim yazılımı ile oluşturulmuştur. Canlı ve çağdaş mültimedya unsurları içeren bu öğretim programı, çizimler, fotoğraflar ve çeşitli alıştırmalar sayesinde gerçek ve doğal iletişim durumlarında dil becerilerini kazandırmayı hedefler. Böylece, tam bir esneklik sayesinde iletişim ortamına göre öğrenme süreci oluşturulabilir, alıştırmalar üzerine veya kuram üzerine yoğunlaşılabilir ya da elektronik ortamda kelime ve metinlerin sesletimi dinlenebilir ve yapılan yanlışlar üzerine çeşitli yardımlar alınabilir. Ayrıca, iyi görmeyenler veya disleksi gibi okuma zorluğu olanlar, sesli dinleyerek öğrenmek isteyenler "text-to-Speech" sayesinde doğala yakın bir sesle metinlerin seslendirilmesi ve ekranda boyut büyütme/küçültme gibi çeşitli öğrenme kolaylıklarından da faydalanabilirler. Böylece, oluşturulan eğitim platformunda, internet aracılığı ile bireysel öğrenme sonuçları takip edilebilir, yazılı ve sözlü geri dönüt alma imkânı oluşturulabilir.

Lingu@com-Ligu@tor öğrenme modülleri, *Avrupa Ortak Başvuru Metninde* belirtilen anlama, konuşma, yazma ve okuma gibi dil yeterlilik alanlarında A1 ve A2 temel kullanıcı düzeylerine uygun olarak, Fransızca konuşulan ortamlarda karşılaşılabilecek durumlarda konuşmak, aile, hobi, iş ve yolculukla ilgili konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılmak gibi çeşitli edinimleri kazandırmayı amaçlar.

Belçika Hasselt Üniversitesi Dil Öğretim Merkezi öğretim elemanları tarafından geliştirilmiş olan Hollandaca-Fransızca temel modülünden hareketle yabancı dil olarak Fransızca öğretim modülü oluşturulmuştur. Bu çalışmamızda, Türkçe-Fransızca modülünden yola çıkarak Fransızca'nın yabancı dil olarak öğretimi üzerinde duracağız. Fransızca'nın internet ortamında temel dil becerilerini ve kültürel özelliklerini

kazandırmayı hedefleyen bu proje, gerçek ve doğal iletişim ortamında kendi kendine öğrenme olanağı sağlayan etkin bir mültimedya eğitim programıdır.

E-Öğrenme modüllerine gelince, belli başlı amaçlarından biri, iletişimsel bir beceri kazandırmaktır. Gerçeğe yakın kültürel bir ortamın oluşmasına özen göstererek, günlük hayattan alınan gerçek sahneler içerisinde iletişimsel bir öğrenme hedeflenmiştir. Alıştırmalar ve teorik açıklamalar bu yaklaşıma göre oluşturulmuştur. Her ünite, didaktik gelişim süreci göz önünde bulundurularak tasarlanmış, çeşitli ünitelerden oluşan her blok sonunda da, edinimleri değerlendirmek için kontrol amaçlı alıştırmalar hazırlanmıştır.

Lingu@com öğrenim metodunun diğer amacı ise, yeni kelime ve bilgilerin karşılaştırılması ve öğrenilen bilgilerden hareketle yeni becerilerin kazanılmasıdır. Ana dille karşılaştırıldığında ortaya çıkan yabancı dile özgü zorlukların bilinmesi o dilin öğrenilmesini kolaylaştırır. Gerekli açıklamaların öğrenen tarafından kolaylıkla anlaşılması için, bu açıklamalar öğrenen kişinin ana dilinde verilmiştir. Teorik bilgilerde olduğu gibi alıştırmalarda da hedef dil ve kültür, dil öğrenen kişinin kültürü ve ana dili ile karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Böylece, öğrenenin dil konusundaki mevcut bilgileri göz önünde bulundurulmuştur. Ana dil ve bilinen diğer yabancı diller sayesinde, öğrenilen yabancı dilin yapısını kavramak daha da kolaylaşır. Aksi taktirde, bir dilden diğerine aktarma yaparken, dillerin kendi özelliklerinden kaynaklanan çok çeşitli hatalar ortaya çıkabilir.

Modüller iki şekilde yapılandırılmıştır: Yabancı dil öğrenen kişi, önce alıştırmaları yapar, gerek duyarsa teorik bölümü inceler ve son olarak ta cümle kuruluşlarını yaparak tümevarımcı bir öğrenme yöntemi seçebilir. Bunun dışında, dilbilgisi, kelime bilgisi, kültür ve iletişim alanlarında yapılan teorik açıklamaları inceleyerek ve bunlarla ilgili alıştırmaları yaparak farklı bir öğrenme yöntemi de seçebilir. Böylece, yabancı dil öğrenen kişi, internet aracılığı ile kendine özgü bir öğrenme biçimi oluşturabilir.

Lingu@com öğrenim modüllerinin program yazılımları, "e-learning Lingu@tor"[3] kuruluşu tarafından gerçekleştirilmiştir. Text-to-Speech (Doğala yakın mekanik seslendirme) teknolojisinin özellikleri ve fonksiyonları geliştirilerek, metinlerin doğala yakın bir biçimde, otomatik olarak seslendirilmesi sağlanmıştır. Her diyalog seslendirilmiş ve çevirisi de aynı anda yine sesli olarak verilmiştir. Ayrıca, teorik metinler ve alıştırmalar da sesli olarak dinlenebilir. Öğrenen kişi kendi seçtiği metinleri de seslendirilebilmekte ve gözden

[3] http://www.commart.be

kaçırdığı bazı hataları da böylece sesli olarak duyabilmektedir. Eşsesli kelime hataları gibi zor fark edilen hatalar Lingu@tor seslendirme sistemi sayesinde düzeltilebilmektedir.

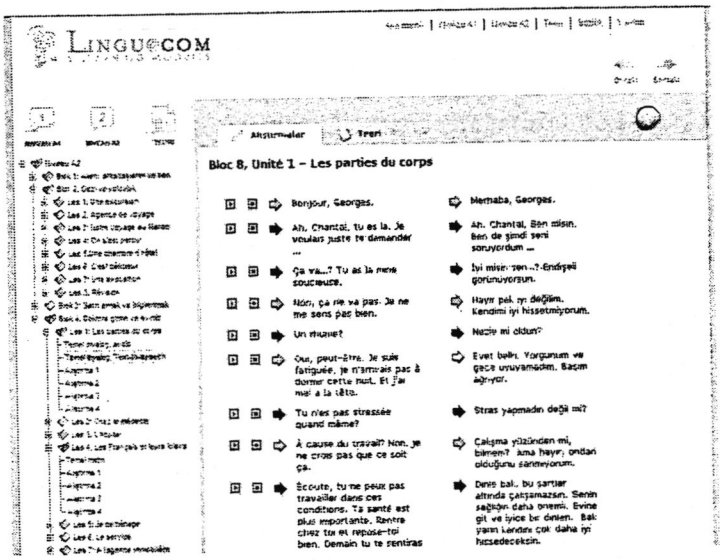

Text-to-Speech sayesinde, e-öğrenme modüllerini kullanan kişi ekrandaki herhangi bir metni doğala yakın bir sesle okutabilir. Daha sonra da, örnek seslendirmeyi taklit ederek kendisi de seslendirme yapabilir. Sesli öğrenimi tercih edenler için bu büyük bir kolaylıktır. Bu teknik, özellikle, görme engelliler ya da disleksi gibi okuma sorunları olanlar için son derece faydalı bir yöntemdir.

Öğrenme sürecinde karşılaşılan zorlukları gidermek için modüllerde, aşağıda belirtilmiş olan çeşitli yardım alma biçimlerine yer verilmiştir:

Anında düzeltme: Değerlendirme notunun ve doğru cevapların anında alınması.

Açıklamalı düzeltme: Yazılı alıştırmaların detaylı açıklaması.

Başka yardıma yönlendirme: Hataların gösterilmesi ve doğru cevapların alınması.

Açıklama: Kültür ve dilbilgisi açıklamaları.

Yardımcı ek kelimeler: Sözcük ve iletişim dosyalarında yeni kelimelerin verilmesi.

Elektronik sözlük: Modüllerde verilen kelimelerin tamamı ve okunuşları.

Lingu@com öğrenim metodu, kuramsal açıklamalar, alıştırmalar ve elektronik sözlük olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır. A1 ve A2 düzeyine uygun olarak hazırlanmış temel metinlere ve bunlara bağlı alıştırmalara ulaşmak için 2 ayrı dosya oluşturulmuştur. Théorie tuşu ile, alıştırmalarla ilgili kuramsal bilgilere, dil ve kültür ile ilgili açıklamalara ulaşılır.

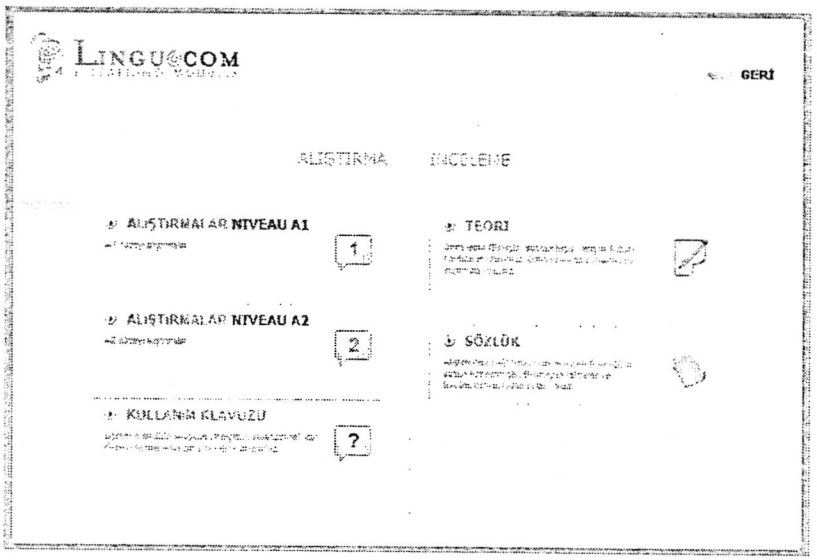

Sözlüğe teorik veya alıştırma bölümlerinden ya da ana sayfadan ulaşılabilir. Sözlük ve diğer iki bölümün kullanımı da kullanım klavuzunda detaylı bir biçimde ele alınmıştır.

Alıştırmalar

Lingu@tor öğrenim metodunda yabancı dil olarak Fransızca öğretimine yönelik bulmaca, eşleştirme, çeviri, boşluk doldurma, dikte, cümle oluşturma ve dinleme gibi çeşitli alıştırmalar yer almaktadır. Çalışmamıza, birkaç alıştırma örneği vererek devam edeceğiz.

Genel

- **Başlatma**
- **Ana Menü**
- **A1 ve A2 seviyesi Alıştırmalar**
- **Teori**
- **Fonksiyon butonları**
- **Alıştırmaların işlevi ve kullanımı**
  - **Build-it** *(Metin oluşturma)*
  - **Clock-it** *(Tam yönde eşleştirme)*
  - **Cloze-it** *(Boşluk doldurma)*
  - **Comb-it** *(Listeden seçme)*
  - **Cross-it** *(Bulmaca)*
  - **Deform-it** *(Gizli olanı bulma)*
  - **Dictate-it** *(Dikte)*
  - **Dump-it** *(Multimedya eşleştirme)*
  - **Gap-it** *(Tiktayınızı kaydırınız)*
  - **List-it** *(Listeden kaydırınız)*
  - **MultipleChoice** *(Çoktan seçme)*
  - **Name-it** *(Adını yazınız)*
  - **Pronounce-it** *(Cevaplayınız ve sesinizi kaydınınız)*
  - **Sort-it** *(Dinleme ve sıralama)*
  - **Spot-it** *(Resim üstüne kaydırma)*
  - **TextToSpeech** *(TTS)*
  - **Translate-it** *(Çeviri)*

Eşleştirme

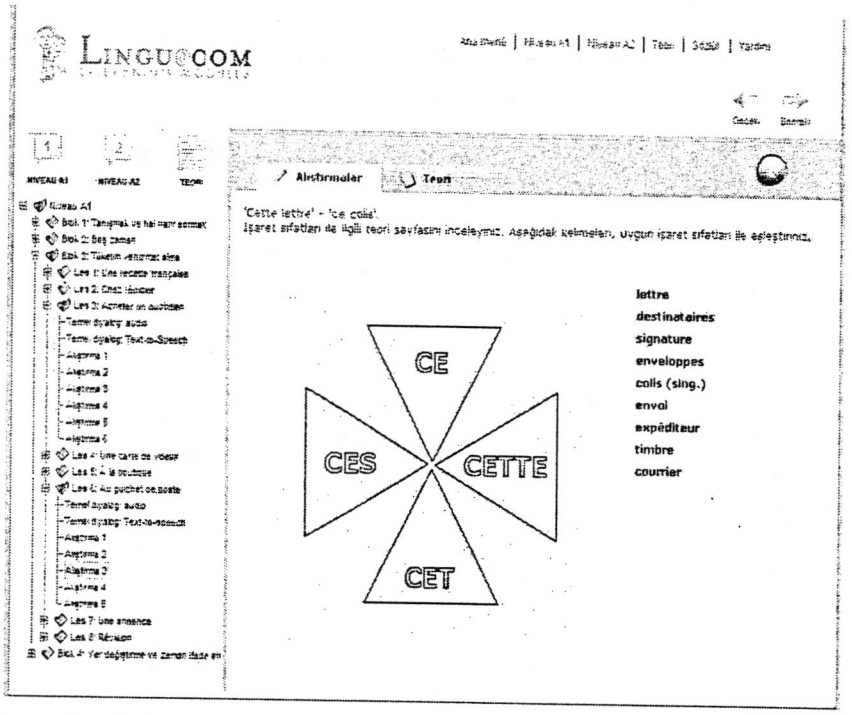

Bu alıştırmada, verilen kelimeler uygun işaret sıfatlarıyla eşleştirilir, hem sözcük hem de dilbilgisi konuları öğretmeye yönelik bir alıştırma türüdür.

Dinleme ve Eşleştirme

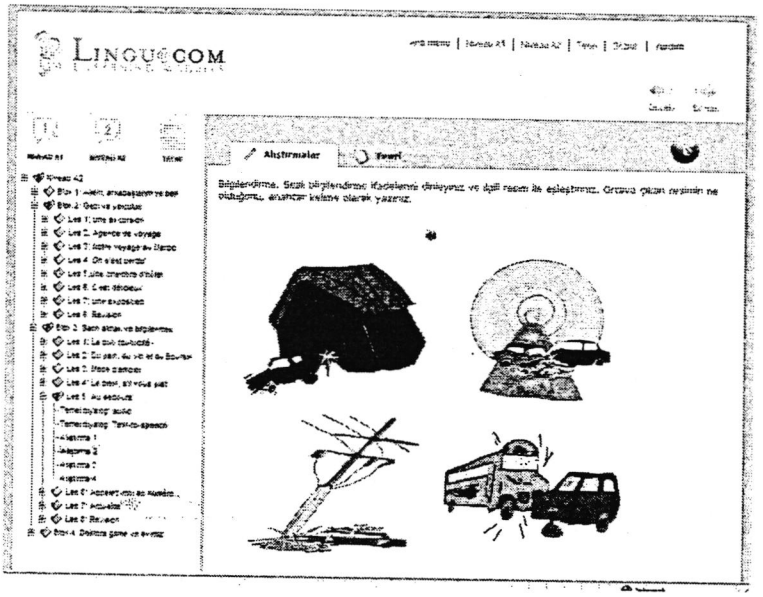

Örnek olarak verdiğimiz bu eşleştirme alıştırmasında ise, belirli bir süre içerisinde kayıtlı bilgiyi dinleyip uygun resmin ya da kelimenin üzerine getirerek yapılan ve sözcük öğretmeye yönelik bir alıştırmadır.

Dinleme ve Yazma

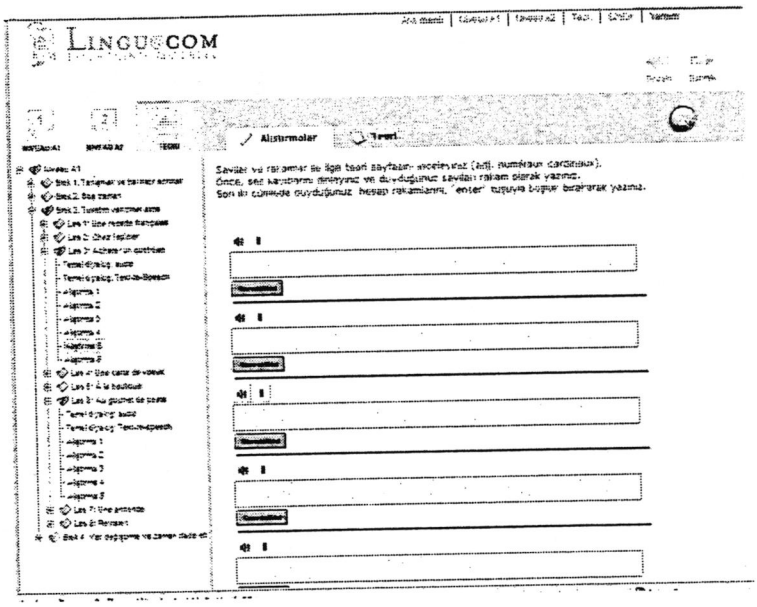

Bu alıştırma türü, hem işitsel hem de görsel olarak iki farklı şekilde yapılabilir. Ses kayıtları dinlendikten sonra uygun rakamlar ya da kelimeler yazılır. "Correction" tuşuna tıklandığında doğru cevaplar belirecek, yanlış cevaplar ise belirmeyecektir. Bu alıştırmada öğrenen kişiden beklenen, duyduğu cümleyi düzgün bir biçimde yazmasıdır.

Bulmaca

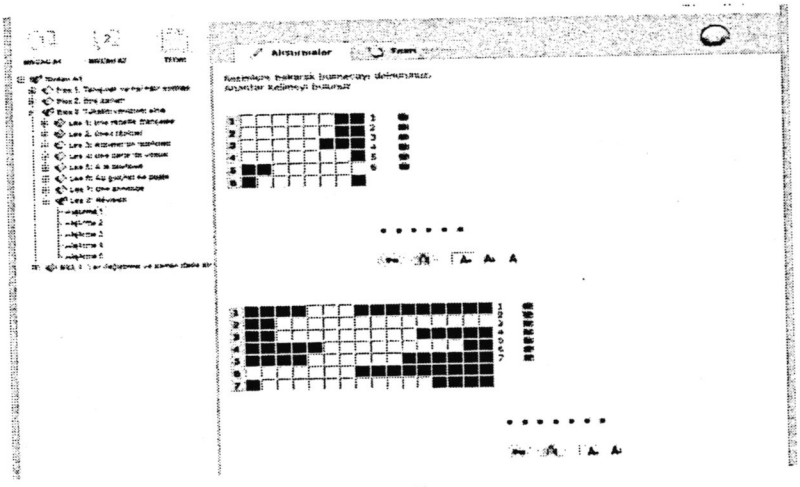

Bu alıştırmanın amacı sorulara doğru cevap vererek anahtar kelimeyi bulmaktır. Ayrıca, soruların yanında doğru cevabı bulmaya yardımcı olan resimler yer almaktadır.

Cümle oluşturma

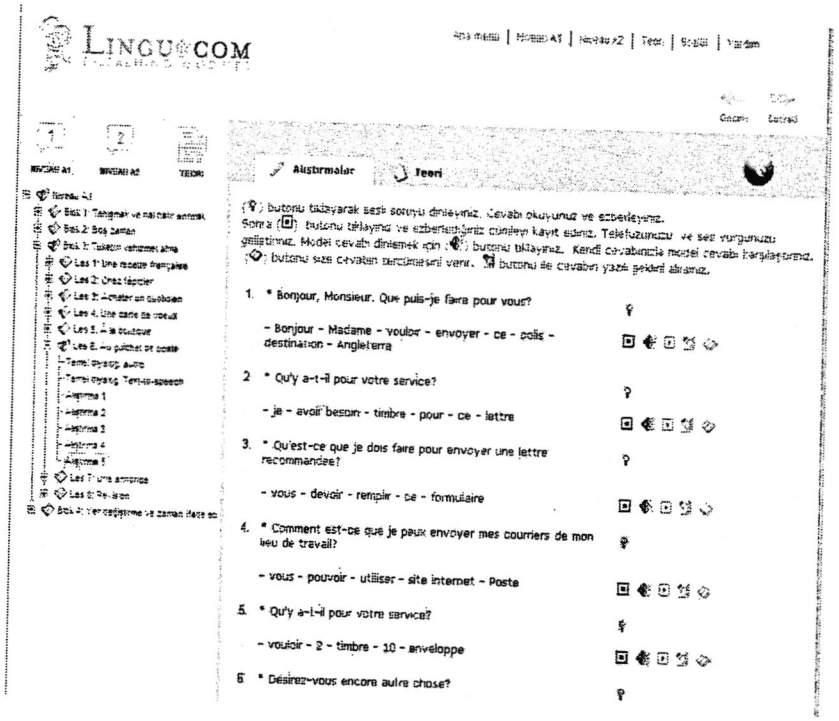

Bu alıştırmanın amacı da, uygulamayı yapan kişinin verilen kelimelerden yola çıkarak, dilbilgisel kurallara uygun bir biçimde cümle oluşturması ve cümleleri doğru seslendirmesidir.

Çeviri

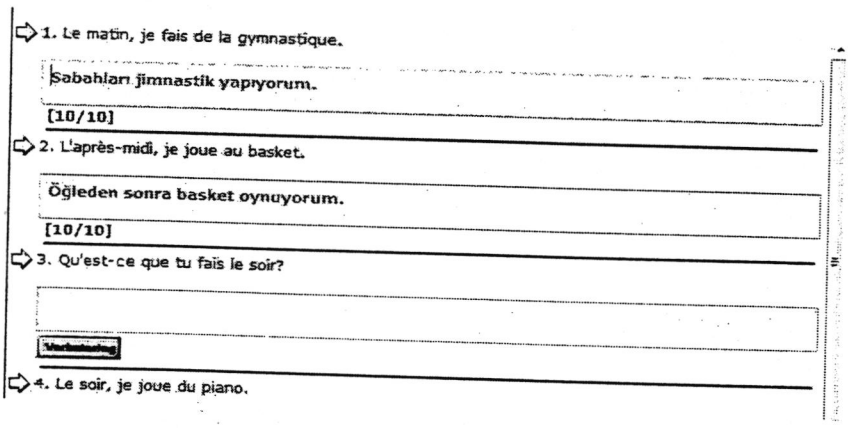

Adından da anlaşılacağı gibi, bu alıştırmada, verilen cümlelerin çevirisi istenmektedir. Çevirisi yapılan cümleler, uygun bölümlere yazılır ve birden fazla seçenek doğru cevap olarak kabul edilir.

Sonuç olarak, Fransızca öğretimine yönelik verdiğimiz örneklerden de anlaşılacağı gibi, dil öğretiminde mültimedya ve teknoloji kullanımı öğrenim sürecini kolaylaştırmakta ve kişinin tek başına öğrenme edimine katkıda bulunmaktadır.

Kaynakça

Cadre européen commun de référence pour les langues, Conseil de l'Europe, Clé International, Paris, 2001.

http://www.commart.be

http://www.ua.gov.tr (14.04.2011)